

Bodonyi Nándor:
HOVA LETT A HAJNALI CSILLAG?

A lenyugvó nap arany küllői még fent ragyogtak az égen. A piros esthajnali fény már rózsákat hintetett a sötét felhőbarázdák közé. A völgyi kis kápolna harangja épp most csengte, csilingelte el az estéli imádságát:

Istenkém!
Ne szálljon
Szememre
Az álom,
Szerető
Jóságod,
Míg meg nem
Hálálom.

A dalos madárkák rég szárnyuk alá dugták a fejcskéjüket s úgy hallgatták a susogó falombok álomba ringató mesemondását. Csupán egy jó kedvű kis tücsök fújta még a nótáját oda lent az avarosban. De utóbb ő is a hátára kapta a hegedűjét.

– Irip-cirip! Mit virícs! Eddig volt. Elég lesz mára.

Azzal betette maga után az ajtót s ő is lefeküdt.

Amint a földi világ elkezdett lassan-lassan csendes álomba merülni, azonképpen elevenült meg az égi világ.

Sarlósi Hold apóka is kiült a fenyves szikla tetejére s elkezdte köszörülgetni a fényes arany sarlóját:

Egyet fentem,
Kettőt fentem:
Éles lett a
Kaszám menten.

Aztán elindult a csillagvirágos, gyémánt-harmatos égi mezőnek:

– Hadd látom, hányadán vannak a kaszásaim?

Egyszer csak ott terem előtte sziporka szárnyon a fényes kis sarki csillag:

– Harmathullató jó estét kívánok kegyelmednek, sarlósi Hold apóka!

– Fogadj Isten, kis cselédem; hát mi járatban vagy?

– Hírmondással jöttem.

– Mondjad hát.

– Hiba van a határban.

– Hiba-e? Hogyhogy?

– Minapában, amint magam nézegettem le a felhős égről a sötét földre, egyszer csal odalent is kigyullad egy magam forma csillag. Nézegetem, nézegetem, hogy került oda? Hát akkor látom: mégsem csillag az, hanem pásztortűz a mezőn. Három

lovászyerek heverész ott körülötte a szűr alatt. Odébb meg a vadvirágos tarlóban három pár ló csak ropogtatja ám harsogó harapással a jó puha pázsitot.

Odamegy hozzájuk a hűvös hajnali szellő:

– Talpra, gyerekek! Közeledik a hajnal.

Az egyik fiú fölplasztott úgy a kalap alól az égre:

– Nem igaz az, szellő komám. Messze van még a pitymallat. Hiszen még a hajnali csillag sem kelt föl.

– Dejszen az várhatjátok!

A fiú megfordult a másik oldalára s fújta tovább a kását. A másik kettő is aludt, mint a bunda. Csak a kis pacsirta nem vette tréfára a hajnali szellő susogását. Fölkelt, megmosdott friss harmatban s felszállt a magasba csicseregve. Nyuszikáéknál is, a lucernás szélén kezdtek reggelire teríteni. Lassacskán a Mátra hegye is föltette rubintos arany koronáját. A nap sugarai kezdtek mögüle elővillanni. A lovászyerekek tán még most is aludnának, ha az egyik pajkos sugárka oda nem szúr az egyik szeméhez; de már erre: hopp!

– Csülökre, legények!

Kezdek kapkodni nyűghöz, fékhez. Hanem azért mégis csak megmosdatta őket az apjuk szappan nélkül:

– Ti Mátyás király lustái! Nem megmondtam, haza jöjjetek még szürkület előtt. Harmattal szokás szántani.

A három fiú azzal mentegetőzött, hogy nem látták a hajnali csillag keltét.

Másnap megint csak úgy jártak. Várták, várták a hajnali csillag keltét, de biz az csak nem kelt föl.

Itt már sarlósi Hold apóka is közbe szólt:

– Igazat beszélsz, kis csillagom?

– Igazat én! – mondta a kis sarki csillag; – hanem itt még nincs vége a mesének. Nagy zenebona támadt ebből. Az egész vaksi föld a csillagos égre nézett erre a hírre. Mindenki csak azt kérdezte:

– Hova lett a napvezető csillag?

– Hova lett a bujdosók lámpása?

– Hova lett a hajnali csillag?

Valamennyi pásztor, valamennyi pusztalakó, korán kelő tanyás gazda mind azon törte a fejét.

Hold apóka megvakarta a füle tövét:

– Kutya-fékom, katufrékom! Ez már több a kettőnél.

– Azt mondják, ha meg nem kerül a hajnali csillag, hát földindulás lesz.

– No, csak az kellene még: égszakadás, földindulás! Itt már tenni kell valamit! Induljon nyomban, valamennyi futó csillag van az égen, keresni a hajnali csillagot.

Nosza, megindult erre a futó csillagok raja. Szálltak, repültek fel-alá, mint a szentjános-bogarak. Maga Hold apóka is felült egy felhőladikra s evezett, evezett a tejút irányába. Keresték a hajnali csillagot mindenfelé. Hold apóka új sarlója meg is tellett, el is kopott, a hajnali csillag még mindig nem került elő.

Ez pedig nagy hiba volt.

Pusztalakó pásztor ember, korán kelő tanyás gazda a csillagok járásához szokta szabni a maga dolgát. Hogy tudják azok már most, hogy mikor kelljen hajnal előtt fölkelni?

Már-már attól lehetett tartani, hogy bekövetkezik, amit a sarki csillag megjövendölt. Utóbb is földindulás lesz ennek a vége.

Nem is állok jól érte, hogy be nem következett volna, ha a Hold apóka sarlója tisztára el nem kopott volna.

De mivelhogy elkopott, elment a gyémánt-tenger partjára; oda, ahol az új sarlókat árulják.

Hát amint ott válogat az új sarlókban, egyszer csak mi ötlik a szemébe, mi nem? Látja ám a hajnali csillagot a tenger partján, amint a gyémánt tenger vizében mosogatja a ragyogó sugár haját.

– Hát te hogy kerültél ide, hékám?

– Eljöttem napnyugtát nézni.

– Nem itt a te helyed.

– Tudom: keleten.

– Nem ez a te dolgod.

– Tudom: napot ébreszteni. Majd annak is megjön a sora. Most éppen erre fordult kedvem. Láttam én már napkeltét eleget. Most napnyugtát látni jött a kedvem. Soh'se haragudjék azért, sarlósi Hold apóka. Visszakerülök én még oda.

– Tűvé tettük érted az eget. No, de csakhogy megkerültél te, te csavargó.

– Nem csavargó, csak égi bolygó.

Mikor ennek híre futott, hogy megkerült a hajnalcsillag, valamennyi kicsi csillag, fényes csillag volt az égen, örömeben kezdett mosolyogni: gyönyörűség volt azt nézni.

A futó csillagok elvitték a hírét kelettől nyugatig. A szálldogáló szentjános-bogárkák a levegőben, a csillogó harmat a fűszálon, pásztorúz a sötét éjszakában mind csak azon örült, hogy:

– Megkerült a hajnali csillag.

Csillagfényes csöndes estén, ha felnéztek a nagy égre, valamennyi kicsi csillag ma is mosolyog örömeben.

(ÉNU 1897)